

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القیم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه قبول اولتور

درج ايديته ن آثار اعاده اولتور

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياستمانده و باطعام كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و مشوره اسلاميه و بحث ايدى و هفته ده بر نشر اولتور.

آبونه بدلى

صاحب و مؤسسلى :

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لکى التى آيلنى

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قيرله دن مقوا بورو ايله كوندريليس سئوى
۲۰ غروش فضله آلنير

ممالك عثمانيه ايچون	۶۵	۳۵	غروش
روسيه	»	۶۰۵	۳۰۵ روبله
سائر ممالك اجنبية	»	۱۷	۹ فرائق

عدد : ۹۹

۲۱ رجب لفرد ۳۲۸ پنجشنبه ۱۵ تموز ۳۲۶

دردنجى جلد

کیدن دوستلرم طرفندن کتورلدی . قومیت هیئت اجراییه سنک آلتنجی رابوری تسمیه اولنان وسنه حاضریه تخصیص ایدیان بولایحه مطبوعه نك ممکن اولسه ده ترجمه کامله سنی اجرا ایدوب سزه کوندره بیلسه ! بوراده یالکیز نظر دقت احوالی جلب ایلک ایستدیکم فقره سکزنجی و طقوزنجی صحیفه لرده محرردر . شویله که :

« قومیتیه عریجه حرفلرک آرناوورلر طرفندن قبولسه اجبار ایدله سنی ایچون (ژون تورک) لک تمامیه چالیشمه جنی حقنده کی اعتقادنده قویدر . بوژون تورک رؤسائیک هرملت تابعه افرادندن مرکب برآورده مالک اولمق و بومتلردن یالکیز افراد دکل ضابط دخی بولندیرمق حقنده کی نیتلری قوی اولمده بردوامدر . بونلر بر ترک وطن پرورلکی و بونکله برابر هرملت افرادینک حریت وجدانیه و مساوات کامله مذهبییه مالک اولمسی ایستیورلر . بوملار هر طرفدن مخالفت کوریور . حقیقی ترک اصلاحاتپورانی ایله آنلرک مغلوبیتیه چالیشان ترک تفوق ملیسی طرفدارلری آرمسند کی مجادله نك علامتی هر طرفده مشاهده اولمده در . بوتفوق ملی متعصبیلری اجتماعات نظامنامه سنک دردنجی ماده سنی دهاشمدیدن میدانه کتوردیلر که بوماده موجبیه ملل سائریمه عائد برچوق قلوبلر سدا ایدی ؛ کذلک مدافعه و کیلی بولمقسزین محاکمه خفیه ایله حکم ایدن اشقیان نظامنامه سنی ده وجوده کتوردیلر ؛ و کذلک آرناوورلرده لسان منازعه سنه میدان ویردیلر . اصلاحاتپوران شکند کورینن بعض اتحاد اسلام طرفدارلری دخی واردر که عثمانلی طو پراغنده بوتون ملتله کنیدیلی کی خرقه مجنونیت کیدیرمک ایستیورلر و ایرانده ، مراکشده و سائر یرلرده فعالیت فنوحاتده بولمق تصور متعظمانه سنه طوطلشیلر . اکر بونلر قوت کسب ایدرلر سه ممالک عثمانیه نك تخریبیه سبب اوله جقلری قومیتیه نك اعتقادنددر . »

غرضکاراق انسانه بعضاً بویله هزیان دخی سویلتدیرر . مراکشه خدمت عسکریه اجرایی املیه کیدوبده بر دولتک طلبی اوزرینه اوراده کی مسلمان اردوسنی مدافعه مملکتیه قادر برحاله صوققدن منع اولنان برقاچ عثمانلی ضابطنک تشبیه مراکشده فتوحات اجرا ایلک ایستدیکم یولنده تفسیر ایدیلمور ؛ بعض کرد عشائرینک رابط تجاوزی قصدیه ایرانک اوریمیه جهتلرینه طوغری برقاچ میل حدودی ایلریش اولان عساکر مرکز ایران طو پراغنی استیلا ایلکده اولدینی حقنده پترسبورغدن آور یا غزته لرینه چکلمکده اولان هیجسانلی تاغرافنامه لره اعتماد اولنیورده ایرانده دخی فتوحات ایلنده بولندینمز ادعا ایدیلمور ؛ حال بوکه مناسبات عظیمه ملیه دینییه و تجاریه ده بولندینمز ایران حقنده کی اجنبی تجاوزاتنده قیدسز بولمق لغمزک خارجیه نظارت مزده کی روسیه نفوذندن ایلری کلدیکی حقنده ممالک عثمانیه نك خارجنده کی مطبوعات اسلامیه شکایات یاغدیروب طور مقده در .

هیچ شبهه یوق که بالاده سویلدیکم سوزلر بلقان قومیتیه سنک نظر دقتیه عرض ایدیله جکدر . بویولده بر تشبیک ترکیاده مقیم بر غیر مسلم

طرفندن وقوعه قطعاً تعجب اولنه ماز . فقط هر کسندن اول بونی اخبار ایده جکلرک دولتمز نامه بوراده رسماً بولنانلر و مسلمان اسمی طاشیانلر آرمسند ظهور ایده جکندن امینم . نته کیم آثار منتشره عاجزانه مدن برنده « تعصب اسلامی » او یاندریر یولده انکلتزه علمینده « تقو هاتده » بولندینم . کینده اقتضا ایدن محملره اخبار ایدمش ایدی . مخبرین خائنه نك جهانیه باقیکر که اواری دها اول انکلیزجه یازوب نشر ایلدیکمدن بیله خبردار دکلردی ؛ انکلتزه ده حریت نامه کلامیه دکل ، شتم و افترا نك موجب توبیخ اولدینغی بردورلور ایدمه مه شلردی . انکلتزه نك دکل یالکیز عالم عثمانیت ایله حتی بوتون عالم اسلامیت ایله موافقت افکار اوزره مناسباتده بولمسی جمله من آرزو ایدرز . بالاده مذکور عوامل مزعجه مثللو مانعه لره رغماً بونک امکانه قائلم . یالکیز بزم ایچون نظاردقته آله حق بعض نقطه لرده واردر :

بر هیئت اجتماعیه نك دیگر هیأت اجتماعیه یی کنیدیسنه مقارن کوره بیلمسی بر طاقم اوصاف جاذبه داره مالک اولمسنه متوققدر . کذلک بردولتک دیگر بردوات معظمه یی دائره مصافده کنیدیسنه اک یقین کوره بیلمسی صحفه بین الامده وقار و قدرت ، انتظام و جدیت اوزره کورنمسی ایله حصول بولور .

لوندهر خلیل خالد

اتحاد اسلام

(العرب) بر جریده اسلامیه در . بونی سر لوحه سنده یازمشدر . بر جریده اسلامیه نك مسلمانلرک فیض و سعادتندن بشقه مقصدی اوله ماز . (العرب) کده بوندن بشقه مقصدی یوقدر .

اسلام نائل فیض و سعادت اولمق ایچون مسلمانلر چالیشمی ، یالکیز چالیشمی . نهیه چالیشمی ؟ سؤالنه هر شینه چالیشمی دن بشقه جواب یوقدر . تفرقه یه چالیشانلرک مساعیسی بزم دیدیکمز هر شیده داخل اوله ماز . چونکه بزا اسلامک فیض و سعادتندن بحث ایدیوروز . تفرقه ده فیض و سعادت اوله ماز . او حالده تفرقه یه چالیشمق اسلام ایچون مساعی جمله سندن دکلدر .

مسلمانلر چالیشمی . چونکه بتون انسانلر چالیشور . قافله انسانیت مسلمانلری کریده براقدی ، کیتدی . اسلامک بولندینی مرحله پر خطر در . بو مخاطره لی مرحله لری کچمک ایچون بتون مسلمانلر هر کسندن زیاده چالیشمی . حیات حرکتدر . حرکت چالیشمق ، ایلری کیتمک ، میدان مسابقه و مجاهده ده بیوک آدیملر آتمق ، آتلامقدیر . پائنه دامن دولاشماق ایچون آتیه حق آدیملری بر قاعده سالمیه توفیق ایتک ایجاب ایدر .

مسلمانلر کیره جکلری طریق سنی و اجتهاده دوچار موانع اولماق اعداسنک ایقاع ایده جکی مشکلاتی چیکنه یوب کچه بیلیمک ایچون قوتلی بولملری مقتضیدر . اسلامک اعداسی چوقدر . بودشمنلر معنی ماده مسلمانلردن چوق قوتلیدر . مسلمانلری تدلیله آلیشمشیلر . مسلمانلرک انتباه و ترقیسی کنیدیلرینه مضر اوله جفنه حکم ایتشیلر . او دشمنلر بو حکملرینده حقسزدلر . حکملری باطل . فقط حرص و طمع ، غرور و تعصب کوزلرینی بورومش . حقیقی کورمک ، حق تسام ایتک ایستیورلر . دوشمنیورلر که اسلام ظهور ندنبری انسانیتیه خدمت ایتش . مدنیت اسلامدن معنی ماده هر زمان استفاده ایلش . بوندن بویله ده استفاده ایده جک . عالم مدنیت بوگون بر انقلاب کبیر اجتماعینک عرفه سنده بولنیور . مخاطره یی کوردیکی حالده دفع صائله چاره بوله میور .

حالبوکه بومشکلات اجتماعیه نك هپسنه چاره ساز اوله بیله جک ، دنیا یه صلح و سلم دائمی بخش ایده بیله جک انجق اسلامدر . بوقناعت وجدانیه ایدی که ایلک عددده کی مقاله افتتاحیه ده بکا شو سوزلری سویلتمشیدی :

اسلامك زمان اتحادنده بولنوروز . زیرا مدنیت حاضره سایه‌سندده اقوام اسلامیہ بیننده وسائط مواصله موجود اولدینی کی ممالك اسلامیہ ده جغرافی نقطه نظرندن یکدیگرینه متصل بولنوروز .

اسلامك زمان اتحادنده بولنوروز . زیرا اوتوز سنه اسلامك اوزرینه چوکن کابوس استبداد عنایت ربانیه ایله اورتهدن قالدی . اسلام حریت دورینه کیردی .

اسلامك تام زمان اتحادنده بولنوروز . زیرا اسلاو اتحادی علناً تأسیس ایتدی . اسلاو قونفره سیله روس ژاپون اتفاقنک بر زمانده وقوعی تصادفات غریبه دندر . بو غرابته بر نظر انباء ایله باقیلیر و روسیه نك اسلاولق عالم عظیمی اولدینی کوز اوکنه کتیریلیرسه بوکا تصادف دیمک ممکن دکلدیر .

قوجه عالم مدنیت ! ایشته کوزوکک اوکنده پانسلاویزم حصوله کلدی . بوکافارشی برسوز تفوهندن بیله عاجز قالدک .

کچن هفته کی مقاله مزده اسلاو اتحادینک ظاهرده کی ادبالحه رغماً سیاسی اولدیغنی سولشیدک .

روسیه نك ژاپونیا ایله ائتلاف مقاوله نامه سی عقد ایتسی اقصای شرقده مشغول ارلان نظری برار اوروپایه کتیره سیلمک ایچون ایدی .

روسیه ژاپونیا ایله محاربه یه طوتشدینی زمان بالقانلر قابینا یوردی . اوزمان المانیانک بالقان بولتیقه سی آمال عثمانیه یه موافق چیقدی . روسیه ایشته قاریشه مدینی ایچون اوزمانکی استاتوقو بالقانلرده محافظه اوله بیلدی . روسیه کندی ایستدیکی کی ایشته قاریشه میهرق بالقان مسائلنک حل اولمسنی ایستر ایسته من هضم ایتک مجبوریتنده بولندی . شمدی ژاپونیا ایله عقد ایتدیکی ائتلاف سایه سندده اقصای شرقده کی منافعی تأمین ایدرک اتحاد اسلاو سایه سندده اوروپا ایشلریله مشغول اولق ایستیور . روسیه نك اوروپاده ایشلری بالقانلرده در بوندن بشقه برده ایران ده ایشلری وار .

روسیه نك بالقانده ایشلری دولت عثمانیه یه تماس ایدر . شو حالده روسیه نك مشغول اولق ایستدیکی ایشلر عالم اسلامه تعلق ایدیور .

عالم اسلامه تعلق ایدن ایشلرک کافه سی دولت عثمانیه نك علاقه دار اوله جنی ایشلر دره روسلر یر یوزنده اک بیوک اسلاو دولتیدر . عثمانیلر یر یوزنده یالکز قوت وسطوت جهتیله یالکز اک بیوک دکل هم ده یکانه اسلام دولتیدر .

روسلر اتحاد اسلاو تأسیس ایتدی . عثمانیلر ایچون اتحاد اسلام تأسیس ایتسون . عالم مدنیت اسلامك انباء وترقیسندن ، قوت وسطوتندن ضرر دکل فائده کورور . حالبوکه اسلاو اتحادینک ضربات مهلکه سنه دولت عثمانیه قدر وبلکه دها زیاده بشون اوروپا معروضدر .

المانیانک رقابت اقتصادی واستعماریه سندن قورقه رق جرمن اتحادینه قارشی اسلاو اتحادینه کوز یومق ایستین انکیزلر اسلامدن قورقه جقلرینه اسلاودن قورقسونلر .

هم بزم نه وظیفه من . کم کیمدن قورقارسه قورقسون . بز مسلمانلر بیلملی یزکه بزم جهل ایله کسلدن بشقه قورقه جق برشیتمز یوقدر .

بناءً علیه کسلی ترک ایدرک چالیشه لم . اتحاد طوغری ایلری لیه لم . آرش ایلری ، آرش بزمدر نلاح

مسلمانلرک اتحاد ایچون طوته جقلری بولی بوکون بن تفصیل وتعیینه محتاج دکلم . زیرا اولنک پروگرامی صوفیه ده اسلاو قونفره سی مفصلاً یاپدی . نلغرافلر بو پروگرامی نشر ایتدی . بزده او پروگرامی بالترجه غزته مزه درج ایتدک . بزمده تعقیب ایده جکمز پروگرام بودر .

بو پروگرامی کسندمه تطبیق ایده بیلمک ایچون بزه بر مبداء نقطه سی تعین ایتک لازمدر . چونکه اسلاو قونفره سنک اسلاولر ایچون وضع ایتدیکی پروگرام بزم ایچون ایکنجی آیدمدر .

بز اولا عموم اقوام اسلامیہ ده قابل تطبیق برتحصیل ابتدائی پروگرامی یایغه مجبوروز .

تحصیل ابتدائی دیمک مکاتب ابتدائی تدریساتی دیمک دکلدیر . انسانه صاغنی صوانی . اوکنی آرقه سنی ، آلتی اوستنی بیله بره جک تحصیلک پروگرامی دیمکدر . اولا دین حق تعلیم ایده جک بر اسلام علم حالی حصوله کتیره جکمز . بو

اسلام دنیای فتنج ایده جکدر . فقط قلیجده دکل ، بلکه نور حقیقه فتنج ایده جکدر . زیرا دین اسلام انسانلر ایچون دین طیبیدر . بونی یالکز بز سولنوروز . حکیم مشهور (ارنست رنان) «السانیتک مستقبله دینی دین اسلامیتدر» دیمشدر . مسلمانلرک قواعد عقل وحکمت موافق اولدیغنه یقیناً اعتقاد ایدن مسلمانلر بولردن عبرت آلی ، عصر منک معقولات دوری اولدیغنه هیچ شبهه ایتاملیدر . اسلامک بوکون قوتی ، تمثال حاکمیتی دولت عثمانیه در .

دولت عثمانیه نك منبع قوتی ، مدار قوای اسلامدر . کیم نه دیرسه دیسون حقیقت قطعیه شودرکه اسلام ترقی ایتدکجه دولت علیه قوتلنه جک ، دولت عثمانیه نك قوت وسطوتی تزايد ایتدکجه اسلام فیض وفلاح بوله جقدیر .

اسلامک قوتی اتحادده در . اتحاد حقیقی اتحاد قلویدر . اتحاد قلوب ایسه بین المسلمین اسلامک ظهورندبری موجوددر . بوندن طولاییدرکه دنیاده نه زمان اسلام دولتری بیننده محاربه وقوع بولمش ایسه بو محاربه لرده حقی طرفه بیله حقسز طرف قدر مسلمانلرک قلبی قیرلشدر . ینه بوندن طولاییدرکه بوکون عالم اسلامک هانکی قسمنده برجزه مسلمینه لاحق اولان مصیبت بشون عالم اسلامی دلخون ایدیور .

بز عالم مادیانده بولنوروز . عالم مادیانده اتحاد قلبی فعلیاته مقارن اولدکجه بر ممره ویرمن . بو عالمده جلب مصلحت ودفع مضرت یالکز تمایلات وعواطفله ممکن دکلدیر . بو تمایلات وعواطفک موجود اولدینی انجق آثار فعلیه سی ایله ظاهر وثابت اولور .

اتحاد اسلامی تأسیس ایتک و آثار فعلیه سی کوسترمک بوکون هر زماندن زیاده فرضدر . چونکه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی که عالم مدنیت دیدیکمز عالم نصرانیت ممالك عثمانیه ده بر حکومت مشروطه تأسیسندن هیچ ممنون اولدی . ینه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی که عالم نصرانیت بیسک درلو حیل ودسایسه ، یایمه مدنیت وانسانیت شریترلرله مسلمانلرک آره سندده دینی مهمل بر حاله کتیرمکه . دین ایله سیاست آیریدردیه رک مسلمانلری تسمیحه چالیشیور . ینه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی که عالم نصرانیت مسلمانلرک آره سنه قومیت وجنسیت کی تزویراته ظاهرده جمعیت اسلامییه منسوب منافقینی آلت ایده رک تفرقه صوقغه چالیشیور .

عالم نصرانیت اوتوز سنه بر مستبدی اسلامک اضمحلاله آلت ایتکده افعال ایتدی . شمدی ده حریتی تفرق اسلامیانه واسطه قلمق ایستیور .

مسلمانلرک ایچنده یووارلانمده اولدینی جهل ایله بو قدر افساداته قارشی قویق عجبا ممکنمیدر ؟ هیچ شبهه ایدلمسون که قطعیا ممکندر . چونکه حق واهل حق وار ایکن باطل دیکیش طوتدیره من .

جولة الباطل ساعة وجولة الحق الى قيام الساعة

یا اسلامک اتحاد تشبهنده بولندیغنی کوروبده عالم نصرانیت بعضلرینک قورقدینی کی بالاتفاق اسلامه بر ضربه مهلکه ایندیرمکه قالیشیرلرسه ؟ بو بر وهمدرکه ضعف قلب اربابی بو رهه مبتلادر .

بن وهمه مبتلا اولانلره صورارم . بوکون اسلامک هیچ بر اتحاد تشبهی یوفکن شو جهلنده ، شو ضعف وخولنده اوله بر ضربه ایندیرمه بیلمک ایچون اتفاقه قالیشمسی فرض اولنان عالم نصرانیت قارشوسنده اوچ یوز میلیونق بر انسان بیغنی بوله جغنی دوشوندیکی ایچون دکلیدرکه او ضربه قاضیه یی ایندیرمکه جسارت ایده میور . او عالم نصرانیت مقام خلافتک (ایها المسلمون) نداسنده کی قوتی بو اصحاب وهمدن زیاده تقدیر ایدر .

بن حقیقی مخلص مسلمانلره توجیه خطاب ایدرده دیرمکه :

ای مسلمانلر ! اعدای اسلامک اتفاقندن قورقیک . زیرا اولنرک اتفاق ایده میه جکلرینی الله بزه قرآن کریمنده (تحسبهم جمیعاً وقلوبهم شقی) تبشیریه اخبار ایتدی . وینه بو تبشیری بزه کوندردن الله : (ولاتهوا ولا تحزنوا واتم الاعلون) دیدی .

بالاده سولیدیکمز کی اسلامک بوکون زمان اتحادنده بولنوروز . زیرا بشون عالم اسلامده شایان شکر و ثنا آثار انباء رونمادر .

اسلامک زمان اتحادنده بولنوروز . زیرا اقوام اسلامییه بوکون بربرلرینی مقدارلریله ، قوای مادیه ومعنویه لرله بیلیورلر .

ايتدي. اصل اغلاماسينلر كه حاميسز قالان زواللى آلتى يوز بيك اسلامك حقوق ماديه و معنويه سنى پيش نظرند تجبلى ايتديره رك بتون موجوديت ماديه و معنويه سييله ينه او اسلام قرداشلرينك هر درلو حقوقى صيانت و محافظه ايتك ايچون چاليشمش و يورلق بيلميان بر عزم مجاهدانه ايله اوغراشمش و موفق اولمش بر وجود قيمتدارى الى الابد ضايع ايتك فلا كتنه قاتلانغه مجبور اوليورلر .

حكومت مستبد رهاوت پوليقي سييله بوسنه هر سكه كي اسلام قرداشلر يمزك كوردكلى حقسز معامله لرى ، مساوانسزلى قاله آلمدينى كي حقوق سياسي لرى كورمك ايچون كوزلرينه چكيان برده سياهي قالديرق ايسته مدكلى حالده ايسته او محترم وجود رفيقاريله آلتى يوز بيك اسلامك حقوقى استرداد ايچون حكومت اشغاليه نك قواسنه باقيه رق ، حاميسز اوله رق طريق مجاهديه آلتش و حكومت سنيه نك ارتباطى فملا او ياندرمق اوزره متعدد دفعه لر استانبوله ككرك التجارده بولمش و امثالى كي ماموريت و نشان سوداسنه دوشميه رك حقيقى بر مجاهد اولدينى انبات ايتش ايدى . فقط هر كسك معلومى اولدينى كي اوزمان بو كيارك سوزلرى مسموع اولمايغندن على بك مقام خلافتده هيچ بر شى يانغه موفق اوله مامش ، مع مافيه قرداشلرينه سربسته نك نفس آلديرمق ايچون ايشى طريق سياسته دو كرك برلين فونفره سنك بوسنه هر سكه حقنده كي مقرر اتندن باحث و مامورين محليه يي شكاييت يولوو بر مضبطه ايله ويانه و مجار پارلمنتولرينه قدر كيتمش و نظاره استيضاح ايتدرمشدر . على بك شو خدمات وطن پرورانه سنى كيمسه نك معاوتنه عرض افتقار ايتهدن كندى ياره سنى صرف ايدرك ايفا ايتش ، بوسورتله قلوب اسلامده بيوك بر ير قزاشمش و (منشوره) مسئله سنى قاله آلمان و تماميله اونودولمش بر حالده كوسترن آوستريا حكومتنه بونى قبول ايتديرمش ايدى . بوسنه مسلمانلرينك حقوق مكتسبه لرى مفسوب اولدينى حالده اعاده ايتديردى كي (سرسق معارف ، اوقاف) مسائل مهمه سنى اسلاملر ك تماميله لهنه حل ايتديرمش و كنديلرينه حيات مدنیه قزانديرمش ايدى . شوغيرتى ائناسنده عثمانليرك قزانديلى مشرو طيت كندى سنى سونديرمش ايسده (الحاق) كندى سييله برابر زواللى اسلاملرى دلسوز ايتش ايدى . فقط تقدير ك اوصورتده تجبلى ايتديكى كورمك بودفه بتون بتون حاميسز قالان قرداشلرينى محافظه ايتك ايچون وار قوتى بازويه ويرمك چاليشمش ، وشوغيرتله عناصر سائرده دن دها آز مقدارده اولدقلى حالده عالم اسلامه مدار مفتخرت اوله جق بر موفقيت اوله رق ، ايسته ايلك مجلسك رياستى عنصر اسلامده تمثيله موفق اولمش فقط افسوس بتون غيرت و فعاليتك رونما اوله جنى بر زمانده اجلك حكيم بي امانندن قورتيله ماش كتمشدر .

ايسته بويله فعال ، بويله قيمتدار بر وجودى ضايع ايدن بوسنه اسلاملريله عائله كدر ديده سنه بيان تعزيت ايدرلر .

«مطبعة خيره» و شرکاسى مدير مسئول : اشرف اريب

علم حال هر مذهبه كوره جمع عليه مسائلى احتوا ايدمك . مذاهب اختلافى قالديرمق ، مذاهبى قالديرمقله يا خود مناظره ايله ممكن اوله ماز .

جمع عليه اولان مسائلى حاوى علم حال وجوده كتيرلكدن و بونى ملكتلى بر برينه متصل اولق و مالك استقلال بولمق جهتيه ارکان اتحاد اولسى لازم كلن عثمانلى ، ايران ، افغانستان مكشيلرنده تدريسي قرا لاشدردقن صكره هر كس ينه منسوب اولدينى مذهبك كتابلرينى معتقداتى بك اعلى اوقور .

ثانياً بر اسلام جغرافياى حصوله كتيريله جك . بو جغرافيا مسلمانلر ك مقداري . بولندقلى ممالك اقاليم و محصولانى ، متكلم اولدقلى لسانلرى ، احوال اجتماعيه و اقتصاديه لرى ، سوبه معلوماتلرينى بيلديره جك .

ثالثاً بر تاريخ اسلام بايله جق . بو تاريخ ، اسلامك ظهور و انتشاريله اون اوچ عصر ايچنده توسعك مقداري و اسباب انحطاطى كوسترمك . رابعاً عموم اقوام اسلاميه ايچون برسان عمومى انتخاب اوله جق و كافه اقوام اسلاميه اولسانك تسهيل تعلقنه ، تعميم انتشارينه خدمت ايدمك . و اتحاد اسلام ايچون يازلش اولان كتابلر ك كافه سنى اوله بولسانده يازيله جق ، صكره السنه اسلاميه نك كافه سنه ترجمه اوله جقدر .

اسلامك لسان عمومى شيمدى يه قدر (العرب) ك همان هر نسخه سنده سويلديكم كي موجوددر . بوده لسان عربيدير .

لسان عربى دنيا نك اك بيوك لسانيدر . لايعوتدر ، اونك تعميمى و تسهيل تعليمى ايچون لازم كلن وسائل تدارك و استحصا ايتك عموم مسلمانلره فرضدر . هله دولت عثمانيه يه هم فرض هم واجب هم سنت هم مستحيدر . اسلامده اختلاف مذاهب علم حال ك توحيدينه مانع دكلدر . زيرا اصلده اختلاف بو قدر . اختلاف درجه ثانياه مساكنده در .

مسلمانلرى هانكى مذهبه منسوب اولورلرسه اولسونلر . كافه صفات كالته ايله متصف و بالجه نقايصدن مزه خالق كون و مكان برالله ايمان ايدرلر . وينه كافه مذاهب اسلاميه ده حضرت محمد (صلم) حق ييغمبردر . شو حالده مسلمانلر ك علم و حالى (لا اله الا الله محمد رسول الله) كليتنده حاصلدر . بو علم حال اسلامك شو كليتندن صكره فرضيته اعتقاد و جوبى تعليم ايدمك بيش وقت نماز ، صيام رمضان ، حج ، زكات ينه مذاهب اسلاميه نك كافه سننده متفق عليهدر . شو حالده مسلمانلر بيننده مختلف في مسائل با فلسفى ، يا تاريخى يا خود فرعيدر . بو اختلافك مانع اتحاد اولسى عقلم بيميدر .

علم حال ك حاوى اوله جنى مسائل ايچنده اك مهملرندن برى ده اسلام نظرند بر عائله اعتبار اولنان ابنائى بشر ك جنس و لسان ايله اعتبار اولنان ابنائى بشر ك جنس و لسان ايله آيريله ميه جنى و مليت و جنسيتك مسلمانلر ده دين اسلامك آخرته متعلق بر طاقم نصايحون عبارت اوليوب اجتماعيات و سياسياتك ديندن خارج اولدينى و بوندن طولايى (دين و ملت ايكي سى بر در) سوزى اسلامده اصل اصول سياست بولدينى قضيه ليدر .

ايها المسلمون ! ايسته بن ديلك دونديكى سويلدم . حى على الفلاح .

«العرب»

محمد عبير الله

ذيل :

دينك سياسياتده بي طرف قالمسى لزومى ادعا ايدنلره شوراده فيلسوف زمان تولستويك اسلاو قونفره سنه يازدينى مكتوبى نقل ايدردم . تولستوى اقوامك اتحاد و امتزاجنه خدمت ايدمك اولان اتحاد اسلاو قونفره سنى تبريك ايتدك صكره ديوركه :

« بنجه بشريتك سكون و استراحتى تأمين ايدمك اولان يكانه اتحاد آنجق اتحاد دينيدر . »

فردوس على بك

بوسنه هر سكه مجلس مبعوثان رئيسى على بك فردوسك وفاتى مناسبيله بوسنه لى بسيم زاده مصطفى بك يازيور :

بوضياع عظيم ، شو وقعه دلسوز زواللى بوشناق اسلاملرى دلخون